

sionibus, formulas fidei, Nicenam et Constantinopolitanam in unum **101** coniecimus, quod in autographis, vix perpaucis et exigui momenti apicibus inter se discreparent. Quæ porro anonymi translationi inserta est Græca dictio, μαχομένους, librarium usque eo transversum egit, ut in editione Conciliorum Co-

loniensi anni 1554, pag. 883, columna 4, ejus loco scriberet *Macedonians*; quod textui primigenio, et versionibus aliis minime quadrat. Non advertens Græcam hanc vocem relictam esse ab antiquo interprete ἐμαρτυράς, quo eam Latino vocabulo non satis a se expressam esse demonstraret.

DEFINITIO FIDEI

CONCILII CHALCEDONENSIS, DCXXX PATRUM,

Actione quinta edita et promulgata : iterumque recitata actione sexta coram Marciano Augusto.

EX VERSIONE RUSTICI DIACONI.

Sancta, et magna, et universalis synodus, quæ pro gratiam Dei, et præcepta piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum, Valentini et Marciani Augustorum, congregata est in Chalcedona metropoli provinciae Bithyniorum, in ecclesia sanctæ et victricis martyris Euphemie, hæc definiuit quæ subter scripta sunt.

102 Dominus noster et Salvator Jesus Christus, notitiam fidei discipulis suis firmans dixit: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis* (Joan. xiv, 27), ut nullus dissonet a proximo circa dogmata pietatis, sed ut pariter veritatis ostenderent prædicationem. Qui a vero non desinit per zizaniam sua diabolus contra semina pietatis insurgere, et semper aliquid novum contra veritatem invenire; propter hoc Dominus, ut consuevit, providens humano generi, piissimum hunc et fidelissimum ad æmulationem erexit imperatorem. Et undique sacerdotii præsidem ad se convocavit, ut gratia Domini omnium nostrum Christi operante, omnem quidem mendaciam a Christi ovibus pestilentiam removeat, floribus autem veritatis eas pinguescere faciat. Quod et perfecimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris; et inerrabilem Patrum renovavimus fidem: symbolum trecentorum decem et octo omnibus prædicantes. Et eos ut proprios Patres esse ascribimus, qui postea in magna Constantinopoli congregati sunt centum quinquaginta, et **103** eandem fidem ipsi quoque confirmaverunt. Definivimus igitur ordinem et omnes formulas fidei conservantes nos quoque ejus

EX ALTERO CODICE MS. DIVIONENSI.

Sancta, et magna, et universalis synodus, quæ secundum Dei gratiam, et sanctiones piissimorum Christianissimorumque imperatorum nostrorum, Valentini et Marciani Augustorum, congregata est apud Chalcedonam metropolim Bithyniæ provinciae, in martyrio sanctæ et venerabilis martyris Euphemie, definiuit subter annexa.

Dominus noster et Salvator Jesus Christus notitiam fidei confirmans discipulis suis ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*, ut nullus a proximo dissonet in doctrina pietatis, sed æqualiter prædicationem veritatis ostendant. Quoniam vero non quiescit nequissimus suam zizaniam nationibus pietatis inspergere, novi aliquid contra veritatem semper inveniens, ob hoc consuevit Dominus noster providens humano generi, piissimum hunc et fidelissimum principem ad zelum fidei suscitavit: et undique sacerdotii principes convocavit, quatenus gratia Domini omnium nostrum Christi operante, ab ovibus Christi omnem pestem quidem mendaciam submoveret, germinibus autem veritatis pingues efficeret. Quod quidem et fecimus, communi decreto dogmata fugantes erroris: et integram Patrum renovavimus fidem, trecentorum decem et octo symbolum omnibus prædicantes: et tanquam domesticos qui pietatis hujus compositionem receperunt Patres ascribentes, qui postea apud Constantinopolim convenerunt centum quinquaginta, qui et ipsi eandem fidem subsignaverunt. Definivimus igitur ordinem, et omnes formulas fidei. Conservantes

quæ apud Ephesum olim facta est sancta synodus (cujus præsidem fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus Romanorum urbis antistes, et Cyrillus Alexandrinæ Ecclesiæ); præfulgere quidem rectæ et immaculatæ fidei, expositionem 318 sanctorum beatissimorum Patrum apud Nicæam, sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum. Obtinere autem etiam 150 sanctorum Patrum apud Constantinopolim definitam: ad interemptionem tunc exortarum hæreseon, confirmationem vero ejusdem catholice et apostolice nostræ fidei.

quoque eam quæ apud Ephesum olim facta est sancta synodus; cuius præsidem fuerunt sanctæ memoriæ Cælestinus Romanorum urbis antistes, et Cyrillus Alexandrinæ Ecclesiæ. Et præfulgere quidem rectæ et immaculatæ fidei expositionem trecentorum decem et octo sanctorum et beatissimorum Patrum apud Nicæam sub piæ recordationis Constantino principe congregatorum: obtinere autem etiam centum quinquaginta sanctorum Patrum apud Constantinopolim definitam ad interemptionem tunc exortarum hæreseon, confirmationem vero ejusdem catholice, et apostolice nostræ fidei.

SYMBOLUM CCCXVIII SANCTORUM PATRUM APUD NICÆAM.

Credimus in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum: qui genitus est ex Patre ante omnia sæcula: lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit, et incarnatus est, atque inhumanatus est, et passus est, et resurrexit tertia die: et ascendit in cælos, venturus judicare vivos et mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt: Erat aliquando quando non erat, et antequam nasceretur non erat: et quia ex non exstantibus factus est, aut ex alia substantia vel subsistentia: dicentes esse aut convertibilem aut mutabilem Filium Dei, hos anathematizat catholica et apostolica Dei Ecclesia.

D SYMBOLUM CL SANCTORUM PATRUM, QUI IN CONSTANTINOPOLIM CONGREGATI SUNT.

Credimus in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cæli et terræ, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum: qui de Patre genitus est ante omnia sæcula: lumen de lumine, Deum verum ex Deo vero: genitum non factum, consubstantialem Patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit: et incarnatus est de Spiritu sancto et Maria Virgine, et inhumanatus est: crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, et sepultus est: et resurrexit tertia die: et ascendit in cælos, et sedet ad dexteram Patris: et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, et vivificantem: ex Patre procedentem: cum Patre et Filio adorandum, et conglorificandum: qui locutus est per prophetas. In unam catholicam et

apostolicam Ecclesiam. Constemur unum baptismum in remissionem peccatorum: expectamus resurrectionem mortuorum, et vitam futuri sæculi. Amen.

Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis, et confirmationem, sapiens **105** hoc et salutare divinæ gratiæ symbolum. De Patre enim, et Filio, et Spiritu sancto perfectionem docet: et Domini inhumanationem fideliter accipientibus representat. Sed quoniam ii qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses, novas voces genuerunt: et hi quidem mysterium dispensationis Domini quæ propter nos facta est, corrumpere præsumentes, et vocem Θεωτόκος de Virgine denegantes: alii vero confusionem permutationemque introducentes, et unam naturam esse carnis et divinitatis stulte confluentes: et passibilem unigeniti divinam naturam per confusionem prodigiose dicentes. Propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens claudere præsens nunc sancta, et magna, et universalis synodus, prædicationem hanc ab initio inconcussam docens, constituit præ cæteris, trecentorum decem et octo sanctorum Patrum fidem manere intactam. Et propter illos qui adversum sanctum Spiritum pugnant (μαχομένους) posterioribus temporibus a Patribus apud Constantinopolim centum quinquaginta congregatis, de essentia Spiritus corroboratam traditam disciplinam, quam illi omnibus notam fecerunt: non quasi deesset aliquid præcedentibus inferentes, sed de sancto Spiritu suam sententiam promulgantes; adversum eos qui veritatem ipsius lædere tentaverunt, Scripturarum testimoniis declarantes. Propter illos autem qui mysterium dispensationis corrumpere moliantur, et purum hominem esse illum qui ex sancta Virgine Maria natus est, impudenter delirant, epistolas synodicas beati Cyrilli quondam Alexandrinæ Ecclesiæ præsulis, ad Nestorium et ad alios per Orientem congruas existentes suscipit, ad convincendas Nestorii ve-anias; interpretationem vero eorum qui salutaris symboli montem pio zelo nosse desiderant. Quibus etiam epistolam

A maxima et senioris urbis Romæ præsulis, beatissimi et sanctissimi archiepiscopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flavianum, ad perimendam Eutychis malam intelligentiam consequentissime coaptavit: ut pote et magni illius Petri confessioni congruentem et communem **107** quendam columnam nobis adversum prava dogmata existentem, ad confirmationem recti dogmatis. His enim qui in duos filios, dispensationem divinæ mysterium discernere nituntur obsistit: et illos qui passibilem deitatem unigeniti sunt ausi dicere, sacro cœtu expellit: et his qui in duabus naturis Christi, temperamentum aut confusionem exquirunt resistit: et eos qui cœlestem, aut alterius alicujus esse substantiæ dicunt quam ex nobis adsumpsit servi formam, ut dementes abigit: et qui duas quidem ante unitiorem naturas Domini fabulantur, unam vero post unitiorem confluentem, anathematizat. Sequens igitur sanctos Patres, unum eundemque confiteri Filium, Dominum nostrum Jesum Christum, consonanter omnes docemus: eundem perfectum in deitate, et eundem perfectum in humanitate: Deum vere, et hominem vere eundem ex anima rationali et corpore: et consubstantiali Patri secundum deitatem, et consubstantiali nobis eundem secundum humanitatem, **108** per omnia nobis similem absque peccato: ante sæcula quidem de Patre genitum secundum deitatem; in novissimis autem diebus eundem propter nos, et propter nostram salutem, ex Maria Virgine Dei genitrice, secundum humanitatem. Unum, eundemque Christum, Filium, Dominum, unigenitum, in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, et inseparabiliter agnoscendum: nusquam sublata differentia naturarum propter unitiorem; magisque salva proprietate utriusque naturæ, et in unam personam atque subsistentiam concurrente. Non in duas personas

epistolam magnæ et senioris Urbis præsulis beatissimi et sancti archiepiscopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flavianum, ad sensus pessimos Eutychis auferendos, consequentissime aptavit: ut pote magni illius Petri confessioni congruentem, et quamdam columnam nobis adversum prava dogmata existentem, ad confirmationem recti dogmatis. His enim qui in duos filios, dispensationem divinæ mysterium discernere nituntur obsistit: et illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, a sacro cœtu expellit: et his qui in duabus naturis Christi, permutationem aut confusionem exquirunt resistit: et eos qui cœlestem, aut alterius alicujus esse substantiæ dicunt quam ex nobis assumpsit servi formam, ut dementes abigit: et qui duas quidem ante unitiorem naturas Domini fabulantur, unam vero post unitiorem confluentem, anathematizat. Sequentes igitur sanctos Patres, unum eundemque confiteri Filium, et Dominum nostrum Jesum Christum, consona voce omnes docemus: eundem perfectum in deitate, eundemque perfectum in humanitate: Deum vere, et hominem vere eundem ex anima rationali et corpore: coessentiali nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato: ante sæcula quidem de Patre genitum secundum deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos, et propter salutem nostram, ex Maria Virgine Theotoco secundum humanitatem. Unum eundemque Christum, Filium, Dominum, unigenitum, in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum. Nusquam sublata essentia naturarum propter unitiorem, magisque salva proprietate utriusque naturæ, et in unam personam atque subsistentiam concurrente. Non in duas personas